

SOSIALURIN

Útgevri:
FØROYA JAVNAÐARFLOKKURBlaðstj.:
Villi Sørensen.
Box 76.Prentsmiðjan á Meyssbreyst
TELF 1820Fyrstu triggjar
mánaðirnar

Tað veldur okkum gleði at kunna siga, at hitt stóra málið um umskipan av teirri sosialu forðorgini, ið Javnaðarflokkurin legði so stóran dent á við seinasta val, hevur vunnið fullar sðmdir; fólkapensjónin, avlamispensjónin eru framd og meiriluti er fyrri at allir hinir tættirnar i teirri sosialu forðorgini, annaðhvørt talan er um einkjur, einkjubørn og onnur, ið treingja til serhjálp, verða at fremja í hesum tingskeiði.

Endurnýggjan av skipafloktanum hevur fingið sína finansiering, so um framtakshugur er millum feløg og menn, er nú møgulegt at fáa hóp-in av skipum i bræði og inni eitt ávíst tíðarmark, skipatalið økt so mikið, at fjøl er fingin undir fót hjá hvørjum fiskimanni i Føroyum.

Hin stóra vegna- og havnabygging, sum seinasta tingseta undan vali-num, ið ovvæðni jattaði milliðir til uttan at vita sær pening at gera hetta arbeiði, er tað eynast sitandi landsstýri og meiralflokkur, eisini at fáa finansierað, so arbeiði verður at kunnað gera regluliga eftir ætlanini.

Teir gomlu dreymarnir um nýtt landsjúkrahús, sinnissjúkrahús við íbúðum til starvsfólk er við at ganga út, við tað at semja er nú millum landsstýrið og ríkisstýrið, at hesi byggingar skulu fara fram nú bein-avegin og verða gjørdar lidnar i hesum valseiði.

Hitt gamla trætumálið um bygging av mentaskúla, varð loyst nú i seinasta setu. Farið verður nú undir at byggja studentaskúla uppi i Hoydølum og er tað fyrsta stigi landsstýrisins ætlan at gera Hoydalar til mentunarháðorgina i Føroyum við studentaskúla, lærarskúla og kanska eisini háskúla i samband við landbúnaðarskúla.

Gronlandsmálið, ið hevur ligið Føroyingum mikið á hjartað, men sum tessverri hevur verið i nagga-tórni oðl seinastu árin, hvat viðvikir veiðurættindum, er nú við at koma i eina legu, ið opnar møguleikar fyrri varðandi at vinna Føroyingum veiði og vinnurættindum haruppi, sum er natúrlig hjá okkum, sum ríkisborgarar og sum vilja koma at hava alstóran týðning fyrri framtíðar fiskiskap Føroyinganna yviri i Gronlandi. Tað er bara spell, at tað finnst menn, sum verunliga leggja allar árar i sjógv ímóti landsstýri-num i tess arbeiði fyrri at vinna full-ar sðmdir i Gronlandi.

Spónur er settur i greitin.

Nú er kýta seg saman og vinna Føroya fólk fyrri teim stóru hug-málum, ið vit nú stevna at.

Reystmenni fólkaflakksins

Dagblaðið speikur við reystmenni, og har ímillum J. O. S. Men ofta er betur at verð i orðum færri. Ti ívaley-st hildu fólkaflakksmenni J. O. S. vera eitt satt restmenni, ti ta teir ikki vóru nøgdir við at hava K. N. sum

Er blaðstjórin á Dimma
lætting kryptokato-
likkur?

Ja, tað er sjálvandi ikki nakað, sum viðkemur nøkrum, hvat trúgv blaðstjórin á Dimmaletting hevur. Vit íva i einum landi, har einstaklingurin hevur loyvi at trúgva tað, hann vil. Soleiðis fer kanska onkur av lesarum okkara at halda. Og hetta er sjálvandi fyrri ein part satt. Men loigið tykist tað okkum, at Føroya stórsta blað, hvørs lesarar eru alt annað enn katolikkar, so sjón-liga talar katolikanna sak. Hetta er komið til sjóndar, hvøja fer onkur hevur gjørt atsókn móti katoliksum i føroyskum bløðum, og mangur maður hevur undrast á, at fylgi-blaðið sum Dimmaletting sendir út leygdagarnar ofta er fult av ka-tolskum rakstrarópum. Men aldri hevur blaðstjórin Dimmalettingar av dúka seg so nøgv, sum hon gjordi um degini i blaði sínum, har spurn-ingurin um føroyskan biskup verður viðgjørdur.

Nú man nakar neyvna hava hugs-að sær, at »Dimma« fór at taka undir við hesum tiltaki, men at hon fór at viðgera spurningin so ósak-liga, sum hann her verður viðgjørdur, man helst ongina hava trúð. Tær atfinningar, sum her koma fram, eru i roynd og v er ongur atfinning-ingar. Heldur ikki verður neyvt við einum einasta orði teir fyrirumir, sum tað vil geva okkum at fáa ein føroyskan biskup. »Dimma« nýtir bert hi t fyrndar gamla hátin, sum »Korsaren« nýtti á sinni, ta hann spottaði Føroyar v ið at skriva um »Amagers løsrivelse«. At gera okk-um láturverdar, ti vit eru so fá og so smá. Nú er tað so, at øll lesandi fólk vita, at katolikkar hava enn smærri bispadomi, enn okkara vil verða. T. d. hava teir i Noreg tveir biskupar til 5000 sálir, og i Islandi hava teir biskupar til 100 sálir. Hetta veit blaðstjórin á »Dimma« eins væl og vit onnur, og tessvegna er tað meira enn ósmæði av honum at bera seg at sum hann ger. Men tað kann koma honum aftur um brekku. Hann hevur sjálvandi loyvi at halda við katoliksum, men hann skal ikki trúgva, at allir sambandsmenn fara at avnotta tað trúarfrælsi, sum teir nú i nógv ár hava notið gott av og geva seg undir hitt katolska okið, ið sum ein nivandi marra enn valdar víða hvar i heiminum á.

Hann roynir eisini at muta við, at um Føroyar verða eitt bispadomi, so skal Danmørk gjalda. Sum um tað ikki er ein sjálfvlygja. Hvør skal annars gjalda? Veit blað stjórin á »Dimma« ikki so frætt at fíggi-unda avloysanin hjá Føroyum aldri er regluliga, eins og hon er tað i Danmørk? Og veit hann ikki at alt prestgódsið er tikið frá kirkju okk-ara, og at Danmørk tessvegna hevur skyldu at gjalda allar útreiðslur okk ara kirkju viðvikjandi? Jú, sjálvandi veit hann hetta og nógv annað. Men hetta letur hann ikki við seg koma, ti hann tosar ikki sak fólka-kirkjuna men sak katolikanna, og illa vörði honum fyrri tað.

valevni i Suðuroy, so høvdu teir hug at gloypa nettup hr. Schrøter sum valevni nr. 1 i Suðuroy, og høvdu hann á lands-fundi i Havn undan valinum. Og sjálv-andi er hann sama reystmenni nú sum hann var tað undan valinum. Og tað er heldur ikki at ivast i, at veljararnir bli-va líka so væl umboðaðir av honum sum av nøkrum øðrum valevni fólka-flakksins. Men so illa hevði helst eing-in unnað Oliver Schrøter at fari, at havna i fólkaflakksleypinum.

D. J. Sørensen.

BRØV

I »Dagblaðnum« nr. 30 fyrri 21. april 1959, sigur Knút Wang, at eg átti at biða til tunnalmálið er avgreitt av tingi, og eg veit, hvat javnaðarmenn gera við tað.

Eg vitsti, kki at tunnalmálið skuldi avgreiðast aftur av tingi, ta ið eg skriv-aði um tunnellina 14. april 1959, og tað vientaði ella vitsti ongina, fyrri enn Dag-blaðið við risastavum á fyrstu síðu boð-aði frá hesum 17. april 1959. So statt hevði eg ikki høvi at biða, men hvat er at biða eftir, vit halda, at nú er biða og drála nógv leingi við tunnellini, hes-um livneyðiga máli. Tygum eru øður bert ein ella annar skrivari i »Sosial-i-num«. Hvussu ber tað til? Er ikki orðið frítt at tala og skriva? Eg veit hvat javnaðarmenn gera við tunnalmálið, nú tað aftur skal avgreiðast á tingi, sigur K. W. Jú, tað veit eg, tyg-um hava sjálvur skrivað tað, og tað skal standa fast, at háttvirdi lögmaður, ið er formaður javnaðarflokksins næstan græt um tunnalmálið, nú tað aftur skuldi fara á ting til at togast um aftur og fram, bara fyrri at draga tíðina út, ta heimild var hjá landsstýrinum at fremja tunnalmálið. Ja, heimild var givið landsstýrinum við lögtingssam-tyktina av 22. april 1958 eftir lögtings-lóg um lantøku til at fremja vegagerð millum Tvøroyri og Hvalbæ. Javnaðar-flokkurin legði eisini málið um tunnall til Hvalbæ o. a. inn á ting i januar 1957 um at fáa arbeiðið gjørt við neyð-ugari lantøku. Hóast javnaðarflokkurin var i móttøðu tá, váttað Dimmaletting hetta 26. januar 1957 sum ta var stjórn-arblað eins og nú. Blaðið visir eisini á, at sambandsmaðurin Arnold Nielsen, tingmaður fyrri Suðuroynna helt fyrri, at hettar var fyrri Suðuroynna stórt og týnd ingarmikið mál, sum átti at eiga áhuga hjá øllum tingmonnum. Teir lögtings-menn, ið vóru við at samtykkja tunnall-málið á Føroya lögtingi 22. april 1958, eiga stóra tøkk uppiborið — uttan mun til flokk. Hesir menn hava dugt at sæð vanrøktina, óættvisi og missmunin. Men nú kemur K. W. sum nýggjur tingmaður fyrri fólkaflakkin, og spyr, um tað sðmir seg at gera tunnall til Hvalbæ — halda tygum at tað sðmir seg at vera tingmaður á slikan hátt. Sum skálkaskjól nýta tygum fiskiskip, hóast tygum vita, at ongina roynir at taka stórr risatak fiskivinnuni til frama enn hettar landsstýrið ella landsstýris-flokkar. I fólkaflakkslandsstýrinum hevði umboðsmaður fólkaflakksins vegna- og havnamál um hendi. Hvat gjørdi teir frá 22. april 1958 viðvikjandi tunnall og havnabygging i Hvalbæ. Jú, i havnaætlanini fyrri tey 10 komandi árinu fingi teir Hvalbæ aftast á halan, og høvdu i kvittan at gera eina óbrúk-liga tunnall fyrri 600 túsund — ein spott prisur. Men Oyggjarvegin samtyktu teir uttan at blunka við 8 milj. kr. beint undan, lögtingsvalið. Hetta hava tygum røst tygum av, um tað er av eintingum, veit eg ikki. Si Dagblaðið fyrri 7. no-venber 1958 hvar tygum siga m. a. »Norðstreymoyingar eru fegnir um seinasta tiltak fólkaflakksins at fáa Oyggjarvegin gjørdan, og beinasta leið-in var at velja fólkaflakkin. Hvussu gekk 8. november 1958 við lögtingsvalið. Fólkaflakkurin misti mannin i Norð-streymoy, og tjóðveldisflokkurin gloyp-ti hann. Hetta var gleði Norðstreymoy-inga yvir skrivning K. W. Eg havi fyrr skrivað um Oyggjarvegin i samband við tunnellini um at fáa báðar vegirnar gjørdar samtíðis, um tað var møgulegt. Nú visir tað seg, at landsstýrið vil fremja Oyggjarvegin og tunnellini sam-tíðis, við tað, at Nato hjálpir peninga-liga viðvikjandi Oyggjarvegnum. K. W. sigur, at meirilutin i figgiarnevndini. J. Fr. Øregaard, Andrias Djurhuus, Hans Iversen og Sámæl Petersen høvdu misáli-t á lögmanni viðvikjandi tunnellini, ikki

Tað verður her við kunngjørt vinum og skyldfólki, at kæra kona mín

Christianna Mouritsen

andaðist i morgum.

Viðvikjandi jarðarferðini verður kunngjørt i útvarpinum.

Tórshavn, 8. mai 1959.

Familjunar vegna,
Jacob M. Mouritsen,

hugi eg tað, men hesir somu menn hava havt eitt trøllvaksi missaliti á K. W. i mongum forðum At ein kostnaðar-ætlan skal fyrileggjast, áðrenn farið verður undir eitt hvørt verk, er onki skeivt. Men latið hesa prisásetan ikki taka alla verðsins tíð. At meirilutin i figgiarnevndini heldur fast um tær 190 mill. kr. i 5 ára ætlanini, sæst best av, at teir onki serstakt uppskott settu viðv. bygging av føroyskum fiskiførum, har 50 mill. kr. eru roknaðar til skipabygging i nevnda tíðarskeiði. Tá teir líta á tær 50 mill. av teim 190 mill. kr. so kunna teir eisini líta á tær 2,5 mill. kr. til tunnall til Hvalbæ av teim 190 mill. kr.

Hvalbæ tánn 28. april 1959.

J. O. Schrøter.

Nú er so nógv tosa um Bergholið ella fjallaholið, at nú skudi ein venta, at tað skjótt bleiv ein verunleiki, men tíverri, so er ikki, ti at enn eru ting-menn ikki samdir.

Tað finnst tíverri menn, sum ivast, um hetta fjallahol er neyðugt, men tað mátti ikki veri nakað at ivast um, tað mátti verið so innlýsandi, bæði fyrri kóli sum jú er einasti vinnuvegur hjá Hval-bingum, og siðst men ikki minst, fyrri flytan av sjúklingum.

Onkur vil óivað siga, at sjúklingar, gjøgnum allar tíðir, eru fluttir millum Hvalbæ og Tvøroyri, eftir sjónum, og hvi ikki nú, ta bæði forini eru stórr, og stór bryggja er i Hvalbæ, men til slikar afturhaldskroppar vil eg siga, at tit vónandi fáa at siggja Hvalbiarfjørð, ein ringan illveðursdag, ta havaldan kemur brótandi inn á lónna, ella fara um Froðbiarnýpu ein slikan dag, við einum av teim bátunum, sum Hvalbing-ar hava tøk, um nakar gerst sjúkúr, ta skuldi tit ikki ivast leingi.

Fyrri nøkrum árum síðani, hendi ein spreiðvanlukka, i einum kolaminu i Hvalbæ, og so ringt var veðrið, at hóast Hvalbingar áttu stóran dekkbát, var ikki hugsandi um, at flyta sjúkling-in til Tvøroyri. Men so væl vildi tit, at Johan i Hoyvik var suðuri á Tvøroyri við Kúrbergi og hann legði á Hvalbiarfjørð, og tað eynaðist, hann flutti mannin til Tvøroyri.

Um Johan ikki hevði verið á Tvø-oyri tað kvøldið, hevði hesin gott 20 ára gamli unglingin úr Hvalbæ, óivað sitið blindur i dag.

Eisini á fjøllunum er tað vandamikið at ferðast um veturin, og tíverri hevur tað hent, at menn hava ligið útiðeyðir, ti veðrið hevur verið ringt, og vegurin langur. Ikki man tað hava verið ein hugnalig nátt, ta ein maður, eina heila langa jólaaftansnát, mátti halda seg til ein varða, fyrri ikki at fara skeivur, og um hann ikki fleiri ferðir, hevði rivið varðan niður, og lagað hann aftur, hevði hann verið stirmaður. Hesin maður var funnin aftur, og kom livandi heim, men stutt frá honum, lá ein av hansara bygdamonnum deyður, vegna kulda og ringt veður.

Framhald á 4. bls.